

Näkymä Suolaspuorin terassilta

Hyvät Metsäpirtin Peltoset!

Jälleen on takana yksi toimintakausi ja uusi lähtenyt alkuun. Sukujuhlaa vietimme elokuussa Uudessakaupungissa, ravintola Sualaspuarissa. Vaikka sää ei ollut yhtä suosiollinen kuin olemme tottuneet, ei se iloista puheen porinaa ja kuulumisten vaihtoa häirinnyt.

Suur kiitos emännällemme Annikki Nyholmille tiloista ja maittavista tarjoiluista!

Seuraavan kerran tapaamme viikonvaihteessa 24.–25.elokuuta 2013. Paikka on vielä varmistumatta, mutta tiedotamme siitä ajoissa.

Jäsenmäärämme on tasaisesti kasvanut vuosien mittaan. Näyttää kuitenkin siltä, että alamme kiinnostua taustastamme vasta elämämme vakiintuneessa vaiheessa, kun opiskelut ovat ohi ja työurahyvässä vauhdissa. Nuoria jäseniä on vielä kovin vähän. Vanhempien ja isovanhempien kertomuksilla elämästä Metsäpirtissä, evakkotaipaleelta ja asettumisesta uusille asuinsijoille on kuitenkin tärkeä merkitys lapsille ja nuorille, kun he aikanaan kiinnostuvat juuristaan. Antoisinta on, jos saamme muistomme jotenkin kirjalliseen ja kuvalliseen muotoon. Silloin muuten unholaan jäävät tosiasiat ovat jälkipolvien käytössä vielä vuosikymmentenkin kuluttua. Meillä sukuseuran jäsenillä on tärkeä tehtävä vaalia tietoa perheestämme ja suvustamme. Kertokaa ja kirjoittakaa kuvien kera vaikkapa rippi- tai ylioppilaslahjaksi vunukallenne.

Kesällä vietettiin Metsäpirtissä pitäjäjuhlaa heinäkuun alussa. Suomesta oli neljä bussilastillista juhlijoita ja kotitanhuviin tutustujia. Omansa, vanhempiansa tai isovanhempiensa talon kivijalkaa etsiessään moni löysi uusia sukulaisia. Joukossa oli myös ilahduttavan paljon lapsia ja nuoria. Esivanhempien kotiseutuun tutustuminen onkin ollut monelle kimmoke kiinnostua taustaan. Niin nytkin. Siinä on toinen hyvä lahjavinkki nuorisolle, yhteinen matka Metsäpirttiin.

Matkalla oli mukana myös joukko Peltosia. Kotiseutuun tutustumispäivänä jäimme pois bussin kyydistä Viisjoen sillalla ja kävelimme Saunasaareen. Hyvin jaksoivat sekä vanhat että nuoret. Katsastimme Peltosten pellot ja nautimme perinteiseen tapaan jäätelöstä Viisjoen kaupalla. Uuden vieressä vanha, palanut kauppa oli osittain korjattu ja avattu uudestaan. Asioimme tietenkin siellä. Suvun talojen kivijalkoja löytyi pitkin Saaroisten tien vartta, vaikka sinne on noussut toinen toistaan komeampia pietarilaisten ”kesämökkejä”. Voi olla, ettei parin vuoden päästä enää joillekin talonpaikoille pääse. Saunasaareen johtavalla tiellä meitä alkoi hätistellä suuret hyttys- ja paarmaparvet. Ne eivät kuitenkaan estäneet meitä pysähtelemästä tienvarsiaukeilla maistelemaan maukkaita metsämansikoita. Aallonmurtajalle saavuttuamme nautimme auringossa kimaltavan Laatokan äärellä eväitämme. Saimmekin tutustua aallonmurtajaan ja lähitienooseen useamman tunnin ajan, kun varaamaamme taksia ei kuulunut. Matkaryhmällemme oli varattu kymmenen taksia, mutta loppujen lopuksi vain kaksi saapui noutamaan porukoita eri pusvista ja pelloilta. Pois kuitenkin pääsimme viimeisenä noudettavana porukkana. Pitkin Lääväkylää auto hyppyytti meitä kohti Koselaa, jossa muuta meitä jo bussissa odottelivat. Kiviniemessä hotelli Losevskajassa nautimme päivällisen antoisan päivän päätteeksi. Uni maittoi seuraavana yönä.

Toivottavasti mahdollisimman monella on mahdollisuus päästä kokemaan seikkailuja Metsäpirtissä. Yksikään matka ei ole toisen kaltainen.

Hyvää joulun odotusta kaikille!

Toivottaa Leni Knutar

Sukujuhla Uudessakaupungissa

Metsäpirtin Peltosten kesäjuhlaan heinäkuun 24. päivänä 2012 kokoontui 66 Peltosta. Juhla pidettiin tänä vuonna Uudessakaupungissa, kanavan rannalla ravintola Suolaspuorissa.

Sukujuhla alkoi opastetulla kierroksella Uudenkaupungin vanhassa kaupungissa. Vuonna 1944, jatkosodan lopulla, Uusikaupunki määrättiin Viipurin viralliseksi evakuoimiskeskukseksi, mutta jo talvisodan aikana ja sen jälkeen kaupunkiin tuli paljon karjalaisia. Noin tuhat viipurilaista muutti sodan jälkeen kaupunkiin. Suuressa kaupungissa eläneinä suurin osa heistä muutti pois jo saman vuoden syksyllä, mm. Helsinkiin ja Turkuun, mutta yli 400 jäi kuitenkin Uuteenkaupunkiin.

Koululauluja ja muisteluvinkkejä

Suolaspuorin saaristohenkisen lounaspöydän jälkeen siirryttiin pitämään ohjelmaa ja seurustelemaan. Taina Saarinen kertoi elämäkerran kirjoittamisen vaihtoehdosta, muistelukirjoittamisesta.

Jaana Huovinen-Nummela laulattaa työkseen peruskoulun alaluokkalaisia. Juhlissa hän laulatti kaikille tuttuja kansakoulun lauluja eri vuosikymmeniltä. Vanhin oli Jaakko Juteinin (k.1855) vuonna 1816 sanoittama, uusimmista koululaulukirjoista jo poistunut kansansävelmä *Laulu Suomesta* ("Arvon mekin ansaitsemme"). Jaana kertoi laulujen lomassa laulujen historiasta ja kansakoululaulun opetussuunnitelmasta.

Suomen kansakoululaitoksen kehittäjä Uno Cygnaeus painotti erityisesti kolmea asiaa: käsitöitä, liikunta ja laulua. Koululaulu sai tärkeän tehtävän suomalaisten moraalisen ja kansallisen kasvattajana. Koulussa opitut virret, isänmaalliset laulut ja kansanlaulut iskostuivat koko kansan muistiin.

Topi Mellasen skannauspisteessä käytettiin nelisenkymmentä vanhaa valokuvaa. Skannaaminen muistuttaa valokopiointia, mutta paperikopion sijaan kuvasta tulee digitaalinen kopio tietokoneelle tai (kuten tässä tapauksessa) tallennuslevykkeelle. Kuvia ei julkaista toistaiseksi missään, ei esimerkiksi yhdistyksen kotisivuilla internetissä. Hallitus miettii asiaa.

Arpajaisetkin onnistuivat, voittoja oli runsaasti. Ja kun yhteisäänin oli laulettu Karjalaisten laulu, jäi vielä moni haastelemaan ennen kotiin lähtöä. Kesäjuhlan yhteydessä kokoontui yhdistyksen uusi hallitus.

Kesäjuhla 2013!

Nyt kalenterit esiin ja kynä käteen: ensi vuoden kesäjuhla on lauantaina 24.8.2013. Yhdistyksen hallitus tutkii paikkoja ja tiloja eri puolilla maata.

* * * *

"Kuva kertoo enemmän kuin 1000 sanaa" – vai kertooko?

Vanhat valokuvat ovat kiehtovia. Pelkkä kuva ei kuitenkaan kerro mitään sille, joka ei tunne kuvan henkilöitä tai paikkaa. Jos kuvan sisältämä tieto, kuvan tarina unohtuu, jäljellä on vain yksi kuva miljardien joukossa. Dokumenttiarvon säilymiseen voit vaikuttaa itse.

Kerro siis se mitä kuvasta tiedät, niin sen arvo säilyy!

Kirjoita erilliselle paperille tai runsaammasta kuvamäärästä vaikkapa vihkoseen kuvien perustiedot. Numeroi paperikuvat lyijykynällä (taakse).

- Mieti keitä kuvassa on. Tiedätkö heidän syntymä- ja kuolinvuotensa.
- Milloin (tai suurin piirtein) kuva on otettu?
- Missä kuva on otettu: kunta, kylä, minkä niminen talo ja muu paikka kuvassa on?
- Mikä on kuvanottotilanne? Onko kyseessä työpaikka, järjestö, koulu tms?
- Jos kuva on otettu juhlassa, kerro mikä juhla on kyseessä. Voit kertoa muutakin tuosta tai vastaavista juhlista ja miten niitä vietettiin, yksityiskohtia myöten, niin paljon kuin vain muistat.
- Kerro mitä kuvassa tarkalleen ottaen tapahtuu ja miksi kuva on aikanaan otettu.
- Kuvaile muistisi mukaan vaateetusta ja kuvassa näkyviä esineitä, niiden materiaaleja ja värejä ja niiden alkuperää. Kuka ompeli vaatteet? Mistä oli peräisin maljakko pöydällä? Kuka teki kärryt, kuka rakensi talon?
- Kuka on ottanut kuvan?

Muosela Aleka Emma ja Hete Mar

Kälyt Emma Peltonen o.s. Hämäläinen s. 9.12.1901 ja Maria Hyytiä o.s. Peltonen s. 13.12.1893

Hete Mari Aino muistelee, että hän oli äitinsä Marian kanssa vierailulla Uudessakaupungissa kummiensa luona, Aleksanteri ja Emma Peltosella joskus 1940-luvun loppupuolella. Alekka ja Emma perheineen olivat muuttaneet 1946 Isojoelta Uuteenkaupunkiin ja saaneet siellä kotitalonsa juuri valmiiksi. Vierailun ajankohtana miehet rakensivat pihasaunaa. Maria ja Aino asuivat tällöin vielä Kauhajoella.

Hallitus

Leni Knutar, puheenjohtaja

Riissuontie 10 as 4, 31900 Punkalaidun, puh. 045 134 5142

sähköposti leni.knutar(at)elisanet.fi

Sukuhaara: Maria, Martti, Mikko, Tahvo, Mikko, Tahvo (ja Pekka, Matti, Paavo, Paavo)

Taina Saarinen, varapuheenjohtaja / hallituksen jäsen

Jakokuja 12, 21200 Raisio, puh. 045 6757255

sähköposti taina.saarinen(at)saunalahti.fi

Sukuhaara: Anna Saara, Martti, Antti, Martti, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Aila Müller, rahastonhoitaja / hallituksen jäsen

Kaislakuja 10, 21110 Naantali, puh. 045 3105390

sähköposti amu13(at)luukku.com

Sukuhaara: Sanna Maria, Antti, Antti, Antti, Mikko, Tahvo (ja Pekka, Paavo, Matti), Paavo

Liisa Anttalainen, sihteeri / hallituksen jäsen

Sorolaisenkatu 9 as 75, 21200 Raisio, puh. 050 538 3550

sähköposti liisa.anttalainen(at)gmail.com

Sukuhaara: Maria, Juho, Mooses, Aatami, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Jyrki Peltonen, hallituksen jäsen

Ahteentie 3 A 19, 26660 Rauma, puh. 050 543 2753

sähköposti jyrki.peltonen(at)akzonobel.com

Sukuhaara: Veikko, Paavo, Martti, Paavo, Paavo, Paavo (ja Pekka, Tahvo), Paavo

Pirjo Maja, hallituksen jäsen

Soittajankatu 3, 21110 Naantali, puh.0400-999135

pirjo.maja(at)naantali.fi ja pirjo.maja(at)aurinkkosaatio.fi

Sukuhaara: Anna Saara, Martti, Antti, Martti, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Topi Mellanen, hallituksen jäsen

Kievarintie 3 as 3, 21420 Lieto, puh. 0400 702 702

sähköposti topimellanen(at)gmail.com

Sukuhaara: Anna Saara, Martti, Antti, Martti, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Toini Lemmetti, hallituksen varajäsen

Pyhän Katariinan tie 10 C 48, 20780 Kaarina, puh. 040 821 7551

Sukuhaara: Eemil, Eeva, Aapro, Mikko, Nuutti, Matti (ja Paavo), Paavo

Matti Vähämäki, hallituksen varajäsen

Pohjois-Viinikkalantie 13, 01740 Vantaa, puh. 040 525 3894

Sukuhaara: Maria, Juho, Mooses, Aatami, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Hallituksen uusi jäsen esittäytyy:

Pirjo Maja, hallituksen jäsen

Soittajankatu 3, 21110 Naantali, puh.0400-999135

pirjo.maja(at)naantali.fi ja pirjo.maja(at)aurinkosaatio.fi

Sukuhaara: Anna Saara, Martti, Antti, Martti, Aatami, Pekka (ja Tahvo), Paavo

Olen 48-vuotias syntyisin Uudestakaupungista, nykyisin naantalilainen. Työskennellyt olen vuodesta 1995 Naantalin Aurinkosäätiön vanhusten, vammaisten sekä kehitysvammaisten palvelutalon palvelupäällikkönä. Harrastukseni on liittynyt politiikkaan - olen ollut Naantalin kaupunginvaltuustossa kaksi kautta - kolmas kausi alkaa ensimmäisenä varavaltuutettuna. Luottamustehtävänäni on mm. sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenyys sekä yksilöjaoston puheenjohtajuus. Vapaa-aikanani nautin dekkareista, suklaasta ja salmiakista sekä läheisistäni. Tärkeitä asioita elämässäni on mieheni Jarmo, 19-v tytär Noora-Nella, perheen koirat, läheiseni ja nämä karjalaiset juureni.

Olen aina ollut utelias kuulemaan äidin ja hänen sisarustensa tarinoita heidän lapsuudestaan, tavoista ja tottumuksista sekä evakkomatkasta. Aikamoisia kokemuksia äiti on kertonut ja kaikki kokemukset eivät ole olleet mukavaa kuultavaa ja sydän on melkein särkyä välillä äidin ja muiden kokijoiden puolesta mutta jostain kumpuaa kuitenkin äitini ylpeys karjalaisuudesta -mieletön elämänmyönteisyys, positiivinen asenne elämään, huumorintaju sekä sisukkuus. Äitiäni kunnioitan valtavasti ja olen yrittänyt ottaa hänestä oppia elämänasenteeseeni - olen ylpeä juuristani - yhdistelmä karjalaista luonnetta sekä isäni puolelta varsinaissuomalaisuutta; juroutta hieman, uteliaisuutta ja sitä varsinaissuomalaisien sanottua vähäpuheisuutta välillä hetkittäin...mutta kyllä minulla taitaa olla näitä karjalaisia ominaisuuksia enemmän-uskon kylläkin että äitini esimerkillä ja kasvatuksella on ollut oma osansa miten tulkitseen karjalaisuutta itsessäni; olen avoin ja välitön, puhelias-hyväntahtoinen hölösuu ja äänekäskin.. seurallinen, temperamenttinen; nollassa sataan sekunnissa sekä iloissa että suruissa. Sanotaan karjalaisten olevan myös musikaalisia - minä en ole, mutta sen puolen hoitaa tyttäreni, joka on soittanut kanteletta kuusi vuotiaasta asti, ja on luvannut joku kerta sukuseuraakin ilahduttaa soittaen.

Olen käynyt kerran jo 30 vuotta sitten Metsäpirtissä. Oppaanamme oli tuolloin äidin velipoika Veikko, äiti itse ei tuolloin mukana ollut. Käynti teki minuun nuoruudestani huolimatta vaikutuksen. Äitini sisaruksille matka oli täynnä lapsuuden muistoja mutta minä pystyin vain kuvittelemaan kaiken sen mitä he ympärillään näkivät. Matkalta muistan pihan omenapuut kukassa, sen ”ison” kiven minkä alle oli kuulemma kahvikalusto piilotettuna paluuta varten, metsän tuoksun, käen kukunnan ja sisarusten hetkittäin surulliset silmät.

Tietoisuutta historiasta, kodin ja suvun perintöä, elämäntapaa, lauluja, sananlaskuja, murretta, käpylehmiä, virpomisvitsoja, uuniruokien ja piirakoiden tuoksua - tätä kaikkea ja enemmänkin minulle karjalaiset juuret merkitsevät.

Miten isoäidin pähkinäkakku laitetaan

Pane pannuis lämpiämmää.

Ota tarpeelliset astjat ja ainekset kaapistais.

Siirrä leipomapöyältäis pois rakennuspulikat ja nuket.

Voitele pannuis ja kuori pähkinät.

Mittaa kaks kupillist hienoi vehnäjauholoi.

Työnnä vunukkais käet pois jauholoist. Harjaa jauhot häne vuatteistaa.

Mittaa jauhot uuvestaan. Sekoita seulotut jauhot, leivinpulver ja suola posliinipottii.

Ota siivouskuapistais harja ja rikkakihvel ja lakaise vunukkais puottamat posliinikappaleet.

Ota toine samakokoine tai pinemp potti.

Avvaa ovi, ko ovikello soip. Tuu takaisi kyökkiheis.

Ota vunukkais käet pois taikinapotist. Pese vunukkais.

Vastaa telehvuunii.

Tuu uuvestaan kyökkiis. Raaputa voiellun pannupohjast pois puol senttimetrii vahva suolakerros.

Vie vunukkais toisee kammarii.

Voitele toine pannu.

Vastaa telehvuunii. Mää takas kyökkiheis, mihi siu vunukkais on uuvestaa livahtant. Ota häne käet pois pähkinäpytyst.

Ota voitelemais pannu, jonka pohjal on kerros pähkinäkuoriloi.

Hyökkää vunukkais kimppuu, joka sinnuu pelästyksissäi puotti taikinapoti lattijal.

Pese kyökkiis lattija, seinät, pöytä ja tuolit.

Tillaa pähkinäkakku paakarilt.

Käy ite leppäämää.

Muistelukirjoittaminen herättelee muistoja ja muistamista

Taina Saarinen

Muisteleminen tekee ihmiselle hyvää, samoin tekee kirjoittaminen. Mitä kauemmin elää, sitä enemmän on muisteltavaa.

Lapsuuden- ja nuoruudenkuvaukset ovat elämäkertakirjallisuuden kiinnostavimpia osia. Nuoruutta on myös hauska ja antoisa muistella. Jos muistojen kirjoittaminen houkuttaa, aloita siis alustasi.

Liian isoa urakkaa ei kuitenkaan kannata muistoistaan kirjoittaessaan ottaa. Ole realisti. Koko elämän kertomuksen paperille (tai tietokoneen kirjoitusohjelmaan) saattaminen on toivoton urakka.

Muistelukirjoittaminen on tekniikaltaan kevyempi tapa. Muistelukirjoittaminen on muisteleminen kirjoittamalla, vapaamuotoista kerrontaa, kirjoittamista omista muistoista omalla tyylillä ja omin ehdoin.

Historia on muistojen summa

Muistelukirjoittamisen tavoitteena ei ole muistelmat tai omaelämäkerta. Elämäkerrassa edetään kronologisesti elämän alusta kohti nykypäivää. Muistelukirjoittaminen on sen sijaan sananmukaisesti muistelu ja se on kirjoittajan oma näkökulma tapahtumiin. Se on ja saa olla myös omaa tulkintaa historian tapahtumista. Se on hyvin lähellä ”kirjoitettua puhetta”. Siihen on hyväkin liittää pohdiskelua.

On hyvä muistaa, ettei kukaan pysty kirjoittamaan autenttista, ainoaa totuutta. Sellaista ei ole olemassa. Miksi? Siksi, että me ihmiset koemme ja muistamme tapahtumat eri näkökulmista.

Muistitieto on yhteisen kokemuksen kuvausta, ja se muodostuu ihmisten muistoista, jotka voivat poiketa toisistaan hyvinkin paljon. Jokainen yksittäinen teksti on silti arvokas ja rinnakkaiset kertomukset ovat kiinnostavia.

Historiankirjoitus pyrkii analyttiseen tarkasteluun ja kokonaiskuvaan. Kokonaiskuvan osia historian tutkijatkin saavat myös yksittäisten henkilöiden omista kokemuksista ja tuntemuksista – eli vaikkapa muistelukirjoituksista.

Kotoa ja koulusta

Kannattaa ottaa pieni pala kerrallaan. Kirjoita tapahtumakuvauksia. Kerro mitä ja miten itse muistat. Voit arvioida muistamaasi elämäkokemuksesi kautta ja pohtia sitä, mutta kirjoita mitä itse ajattelet ja tunnet. Voit myös pohdiskella mikä merkitys tapahtumilla aikanaan oli sinulle ja mitä ne merkitsevät nyt.

Kaikkea ei tarvitse palauttaa mieleen keralla. Täydennä tekstiäsi toisella kerralla: muistilla on taipumus aktivoitua ja ”avautua”, kun muistelemaan on ryhtynyt.

Hyviä aloitustapoja on muistella vaikkapa kouluunmeno. Siellä ovat alakouluvuodet koulumatkoineen, eväineen, kirjoineen ja pihaleikkeineen. Kerro opettajista, luokkahuoneista, kirjoista, kynistä, tai uunista tai lapsesta nurkassa.

Tai voit kuvailla millaiselta näytti lapsuudenkodissa, millainen oli pihapiiri, kodin eläimet. Ota aina yhden muisteluksen aiheeksi esimerkiksi joulu tai muu juhlapäivä, arjen työt, vierailut tai marjassa käyminen. Tai evakkoon lähtö: miten pääsitte asemalle, mitä otettiin mukaan, mitä matkalla tapahtui. Ja miltä se kaikki tuntui.

Se, mitä ajattelit ja miltä kaikki tuntui ja tuntuu nykyisin on se oma näkökulma, jota ei voi olla kellään toisella.

Laita valokuva kertomaan

Vinkki: ota vanha valokuva ja kerro siitä. Mikä on kuvan tilanne, miksi kuva otettiin? Onko kuvassa kesä vai syksy?

Keitä kuvassa on, kerro heistä! Kuvaile vaatteiden värejä ja kenkien materiaaleja. Kuka ne oli ommellut, mistä saatiin kankaat ja nahka? Kuka sen otti? Kuka leikkasi lasten hiukset? Miltä kameran edessä tuntui olla? Ja niin edelleen.

Jos kuvassa näkyy huone tai talo, kuvaile sitä. Kuvaile huoneen koko, huonekalut ja niiden yksityiskohdat, matot ja verhot, tapetit, jos niitä oli, ja millainen tunnelma ja tuoksu huoneissa oli. Ja niin edelleen.

Kirjoita kuten itse haluat

Mieti kenelle kirjoitat. Kirjoitatko lastenlapsille? Lähetätkö muisteluksesi johonkin arkistoon? Ja mikset kirjoittaisi ihan vain itsellesi.

Tosikkomaisesti ei tarvitse suhtautua edes itseensä, mutta kirjoittamiseen vakavasti suhtautuminen on eri asia. Tällainen omaelämäkerrallinen teksti saa toki olla faktan ja fiktion välimaastossa. Kukaan ei rajoita eikä estä.

Jos nautit kauniista käsialasta, hyvä, mutta älä jätä kirjoittamatta vain siksi, että kansakoulun opettaja moitti A-kirjaimen kaarta. Kirjoita omalla kielelläsi ja tyylilläsi.

Älä mieli sanankaan vertaa mitä joku muu ajattelee. Negatiivisista asioista on täysin sallittua kirjoittaa. Paperi ja kynä ovat sinun omiasi!

Kirjoittajakouluttaja Marissa Janhonen sanoi, että ”jostain asiasta ei voi ehkä puhua tai siitä ei saa kerrottua, mutta siitä pystyy ehkä kirjoittamaan”.

Muistelus evakkotaipaleelta - Hete Mari Aino (Aino Anttalainen o.s. Hyytiä)

Yhten päivän äit sano jot yöllä lähetiää. Yöl myö mäntii rantapokuu myötä Alek eno luoks. Ja sielt lähettii nytyit kainalos, kolme aikan yöl läks kuorma-auto kauppoi luont. Autolava ol täynnä ihmisii. Meijät vietii Rautuu. Ja siel pantii junnuua härkävunuu, mis ol laverit mis sai muata. Mie käin heti makkuamauua. Heräsin, kun juna seiso asemal – oltii Elisevuoras.

Katselin siin unepöpperös äitii ei olt missiää, sit ne ihmiset alkoit huastaa jot äitis jäi junast. Juna ol pysähtynt enne Elisevuoraa jollekkii pysäkil ja äiti ol mänt pissal ratapiha puolel eikä jaksant nousta vaunuu, ko se ol nii korkial.

Asemamiehet sannoit jot miä tuota rattua pitki juna peräs. Hiä olkii mänt viärii raiteit ni rata loppu. Pit tulla takasii sit neuvoit oikiat raiteet. Äit juoks 4 kilometrii juna peräst. Just ko ne ihmiset olliit huastamas miul jot äiti jäi junast, hiä tulkii junnuua ja sano miul, et täshä mie uon en mie mihinkä jjänt.

Elisevuora asemal suoatii hernerokkua. Sillo ol päivä. Mihi sit vietii? Mut ol pimiä. Tuas oltii jossai suures talos liekkiä olt joku yhistrykse talo. Siel tuas muattii, lapset huusiit ja tuntu jot ole kova hätä. Se on jjänt mielee, jot hirvitti kovast.

Seuraavaks ollaa Paltase koulu suures luokas. Lattial muattii, en muista mitä syötii. Sielt siirrettii perheit taloloihi. Myö jouvuttii äiti kans Venetmäkkee tuas Seurojetalol ja sin tul paljo ihmisii 40-50. Siel oltii ko ilmoitettii jot sota alko.

Paikalliset laittoit meil ruokaa mut eihä ne osanniet laittua vanhoi mieliks. Ko omenat survottii ja sekkua pantii ruisjauholoi ja keitetii hutuks. Alkoit neuvotella, jot suoataisii aineet ja laittaisiit itse ruokaa. No kummität Peltosen Emma, Alek eno vaimo, ja äitiin Hyytiä Maria (kälykset) valittii emänniks – apulaisii ol paljo ja kaik olliit tyytyväisii.

Leipä haettii talost. Kerra ko myö Aili kans oltii leivähaus tul ilmahälytys. Myö tahottii et leivil ei käis kuinkaa. No myö pantii iso leipäkor ojavohjal ja käytii itse vatsallee piäle. Leivät säilyit ja myö!

Tautiloi ol paljo. Ol vesirokkuo, tuhkarokkuo (karstua), syyhy, piätäitä, vuatetäitä en kaikkii muista. Täisauna lämpis joka päivä. Myö lapset hoijettii se saunajuttu. Vietii vuoatteet saunaa ja täit kuoliit kuumuutee. Kyl niitä täitä riitti hiuksuuki. Muistattaks työ sitä täikampua? Sanomaleht tai paper pantii pöyväl ja sit kammattii ja täit tippu lehe piäl, peukalo kans litistettii ni joha kuol. Toine konst ol harmuasalva.

(Nuoremmille lukijoille tiedoksi, että perunoita sanottiin ennen omenoiksi)

Kuvat: Topi Mellanen, Liisa Anttalainen

Taitto: Liisa Anttalainen

Painopaikka: Killin Kopio KY, 2012